

Seria 10. Wzory przybliżone

Wzór Poissona

Twierdzenie 1 Jeśli $n \rightarrow \infty$, $p_n \rightarrow 0$, $np_n \rightarrow \lambda > 0$, to

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \binom{n}{k} p_n^k (1-p_n)^{n-k} = \frac{\lambda^k}{k!} e^{-\lambda}.$$

Na ile dobre jest oszacowanie Poissona

Twierdzenie 2 Niech $X_1, X_2, \dots, X_n$ będą niezależnymi zmiennymi losowymi o tym samym rozkładzie: $P(X_i = 1) = p$, $P(X_i = 0) = q$, $p + q = 1$, $i \in 1, 2, \dots, n$. Oznaczmy $\lambda = np$, $\pi_k = \frac{\lambda^k}{k!} e^{-\lambda}$ dla $k = 0, 1, 2, \dots$, $S_n = X_1 + \dots + X_n$. Dla każdego zbioru borelowskiego $B \subset \mathbb{R}$ mamy

$$|P(S_n \in B) - \sum_{k \in B \cap \mathbb{N}} \pi_k| \leq \frac{\lambda^2}{n}.$$

Wynika stąd, że przybliżenie Poissona jest dobre jeśli $np_n^2 \rightarrow 0$.

Zad 1 P-stwo p trafienia szóstki w Lotto jest równe $1/\binom{49}{6} \simeq 7 \cdot 10^{-8}$. Ilu szóstek można się spodziewać w każdym tygodniu, jeśli grający wypełniają kupony całkowicie losowy i niezależnie od siebie, a kuponów jest $n = 10^7$.

Zad 2 Tekst broszury zawiera $n = 100000$ znaków. W trakcie pisania każdy znak może zostać błędnie wprowadzony z p -stwem 0.0001. Z kolei redaktor znajduje każdy z błędów z p -stwem 0.9 po czym tekst wraca do autora, który znajduje każdy z pozostałych błędów z p -stwem 0.5. Jaka jest szansa, że po obu korektach broszura będzie zawierała nie więcej niż 3 błędy?

Zad 3 Ile średnio rodzynek powinno zawierać ciastko, żeby z p -stwem 0.99 dane ciastko zawierało przynajmniej jeden rodzynek?

Zad 4 W Warszawie na Ursynowie ginie średnio 7 samochodów tygodniowo. Jaka jest szansa, że jutro będzie dzień bez kradzieży, przy założeniu stałej intensywności złodziei.

Zad 5 W zasięgu stacji bazowej "Multikino" przebywa 500 abonentów. Szansa, że dany abonent będzie dzwonić w trakcie jednej minuty jest równa $p = 0.01$. Jaka jest szansa, że w ciągu jednej minuty będzie dzwonić

- dokładnie dwóch abonentów;
- więcej niż trzech abonentów?

Zad 6 Do dzieży z ciastem wrzucono 1000 rodzyneków, wymieszano i upieczono 800 pączków. Jaka jest szansa, że kupiony przez Ciebie pączek będzie zawierał

- dokładnie jeden rodzynek;
- przynajmniej jeden rodzynek?

Zad 7 W kuchni o powierzchni 10m^2 wędruje po podłodze 100 mrówek. Jak jest szansa, że na jednym (ustalonym) decymetrze kwadratowym znajdziemy

- dokładnie dwie mrówki;
- więcej niż trzy?

Centralne twierdzenie graniczne

Twierdzenie 3 Niech $(X_n)_{n \in \mathbb{N}}$ będzie ciągiem niezależnych zmiennych losowych o tym samym rozkładzie. Zakładamy, że istnieje wartość oczekiwana $\mathbb{E}X_n = m$, oraz wariancja $D^2X_n = \sigma^2$. Wówczas

$$\lim_{n \rightarrow \infty} P\left(a \leq \frac{S_n - nm}{\sqrt{n}\sigma} \leq b\right) = F(b) - F(a),$$

gdzie F jest dystrybuantą rozkładu normalnego $\mathcal{N}(0, 1)$.

Zad 8 Rzucano $n = 1200$ razy uczciwą kostką. Jaka jest szansa, że liczba szóstek będzie większa niż 17% liczby rzutów? Ile razy trzeba rzucić kostką, żeby to p -stwo nie przekraczało $\varepsilon = 0.01$?

Zad 9 Klient wydaje w supermarkecie średnio 99 zł, a wydana kwota ma rozkład wykładniczy.

- Jaka jest szansa, że 1000 osób wyda więcej niż 100000 zł?
- Czy szansa, że 2000 osób wyda więcej niż 200000 zł jest mniejsza, taka sama, czy większa?

Zad 10 Wydział Matematyki pragnąłby przyjąć nie więcej niż 120 kandydatów. Zdających jest 250, a szansa, zaliczenia testu wynosi 0.4. Jakie jest p -stwo, że Wydział będzie miał kłopot z nadmiarem kandydatów?

Zad 11 Otwarto dwie restauracje, każda po 120 miejsc. Wiadomo, że codziennie po 200 osób będzie chciało zjeść obiad a wyboru dokonują losowo. Jaka jest szansa, że w którejś restauracji zbraknie miejsc? Ile miejsc należy przygotować w każdej restauracji, by powyższe p -stwo było mniejsze niż 0.001?

Zad 12 Bolek rzucił 100 razy monetą i otrzymał 77 orłów. Adaś chce powtórzyć ten wyczyn i zamierza rzucać monetą do skutku. Ile średnio serii po 100 rzutów potrzeba, aby się doczekać 77 lub więcej orłów?

Zad 13 Wyznaczyć przybliżenie p -stw otrzymania w n rzutach symetryczną monetą co najmniej 60% orłów dla $n = 10, 100$ i 1000 .

Zad 14 Na wydziale WNE jest 320 użytkowników poczty elektronicznej i każdy korzysta z niej średnio przez 9 minut w ciągu doby. Ile powinno być połączeń telefonicznych, żeby szansa dodzwonienia się do komputera pocztowego wynosiła co najmniej 0.75? Ile minut w ciągu doby korzysta średnio użytkownik korzysta z połączenia? Podać przybliżenie wynikające z twierdzenia

- twierdzenia Poissona;
- twierdzenia de Moivre'a-Laplace'a (CTG).

Zad 15 Na podstawie losowej próby szacujemy procent dorosłych osób, które umieją czytać i pisać. Wiadomo na pewno, że jest to ponad 90% (dorosłej) populacji, a błąd ma być mniejszy od 0.01 z p -stwem 0.9. Ile osób musi liczyć próba?